MOBILIZIRANI TOVARIŠI - NAROČNIKI.

(Dostavki k uvodniku v 7. št., oziroma k članku istega naslova v 10., 12. in 13. št.).

Štajersko.

56. Lichtenwallner Franc, u. Leitersberg-Kerčevina († 23. avgusta 1915 v Lipnici).

Primorsko.

66. Benko Ivan, u. v. Štomaž pri Sežani.

ad 6. Bravničar Alojzij, u. Stržišče (ni padel na južnem bojišču, ampak je v **italijanskem ujetništvu**).

Po tej izpopolnitvi je torej danes naših naročnikov-vojakov:

s Kranjskega	57
s Štajerskega	56
s Primorskega	66
s Koroškega	1
skupno število	**180**

DELO SLOVENSKEGA UČITELJSTVA ZA »RDEČI KRIŽ«.

Zbirka nadučitelja A. Šesta v Cerknici 4 K 47 vin.; zbirka učencev obrtne šole 71 K 57 vin.; zbirka ljudskih šol v Radovljiškem okraju 7 K 62 vin.; vadniški učitelj Ivan Krulec v Ljubljani 10 K; darilo učencev v Logatcu 6 K 55 vin.; zbirka privatnega ženskega učiteljišča pri Uršulinkah v Ljubljani 32 K; zbirka učencev pri Sv. Duhu 2 K; nadučitelj Peter Repič na Uncu nagrado za delo popisovanja zalog 6 K; darilo šolskih otrok iz Palčja 1 K 18 vin.; darilo šolskih otrok iz Podgrada 1 K 8 vin.; zbirka šol v Postojnskem okraju 131 K 51 vin.; zbirka šolske mladine v Ljubljani 299 K 9 vin.; zbirka deške šole v Marijanišču 8 K 50 vin.; zbirka šolskih otrok na Uncu 1 K 20 vin.; dekliška šola v Kamniku 9 K 10 vin.; zbirska šolskih otrok iz Loža 7 K; isto iz Kuteževa 10 K 60 vin.; otroška predstava v Spodnji Šiški 12 K; zbirka rudniške ljudske šole v Idriji 8 K 56 vin.; zbirska ljudskih šol v Radovljiškem okraju 36 K 59 vin.; darilo šolskih otrok v Postojni 1 K 60 vin.; zbirka ljudskih šol v Krškem okraju 171 K 23 vin.; učenke Mici Dvoraškova, Romana Fleischmanova, Ivica Gabrščkova, Marija Ganglova, Mimica Korenova, Cveta Morelova in Pepca Šturmova nabrale na svetičnem dnevu v Metliki 82 K 36 vin.; učiteljica Mimi Pezdirjeva nabrala za ranjene in bolne vojake na Rakovniku 91 K 44 vin. in več blaga; v proslavo 85letnice Njega Veličanstva se je nabralo med učiteljstvom slovenske ljudske šole v Rojanu 15 K, ki se uporabijo za nakup platna in tkanine za prevleko blazin ranjencem; Mirko Klanjšek, učitelj v Mavražu v Istri, 2 K; učiteljica Avgusta Matanovičeva v Ljubljani 5 K; učiteljice zavoda za domačo obrt v Idriji nabrale za 15 K 86 vin. cigaret, za 1 K 10 vin. tobaka, za 5 K papirja in 138 K 90 vin. gotovine, skupaj 160 K 86 vin.; otroška predstava v Črnučah 14 K 30 vin.; učiteljici Tonica Kračmanova in Zinka Fabjanova v Št. Lenartu pri Laškem trgu 4 K; šolski otroci v Rodiku 3 K 49 vin.; v spomin pokojnega sina učitelja Josipa Mahorčiča darovali njegovi starši 10 K; skupaj 1227 K 90 vin.

V zadnji številki izkazanih	K 30.194:16
Danes izkazanih	K 1.227:90
Doslej nabranih	**K 31.422:06**

Prosimo nadaljnih obvestil, oziroma izpopolnil dosedanjih izkazov!

Letno poročilo o stanju ljudskošolskega šolstva na Kranjskem koncem leta 1914.

Ker se letos ne izda tiskano letno poročilo, ki so ga po navadi dobila šolska vodstva, naj navedemo tu najvažnejše statistične podatke o stanju ljudskega šolstva na Kranjskem v l. 1914.

I. Šol je bilo: A. Javnih: 1. meščanskih 2, 1 s slov. (Postojna) in 1 z nemškim (Krško) učnim jezikom. 2. ljudskih šol: enorazrednih 172, dvorazrednih 121, trirazrednih 49, štirirazrednih 47, petrazrednih 23, šestrazrednih 14, in osemrazrednih 6, skupaj 432. Med temi je 20 šol za silo, 4 ekspoziture in 17 ekskurendnih šol. Izmed vseh javnih ljudskih šol je bilo 18 samo deških, 14 samo dekliških in 400 mešanih; glede učnega jezika pa: 391 slovenskih, 30 nemških, 9 utrakvističnih in 2, v katerih se je poučevalo slovenske in nemške otroke v posebnih oddelkih. B. Privatnih: 1. s pravico javnosti: a) 4 meščanske za deklice, in sicer 1 slovenska, 1 nemška in 2 utrakvistični; b) ljudskih šol: enorazrednih 4, dvorazrednih 2, trirazredna 1, štirirazrednih 5, petrazrednih 6, sedemrazredna 1, osemrazrednih 4, skupaj 23, in sicer: 3 deške, 11 dekliških in 9 mešanih; po učnem jeziku pa: 9 slovenskih, 11 nemških in 3 utrakvistične. 2. brez pravice javnosti: ljudskih šol: enorazredni 2, dvorazredna 1, skupaj 3, in sicer vse tri mešane in z nemškim učnim jezikom.

II. Število otrok: 1. šoloobveznih: dečkov 48.589, deklic 48.215, skupaj 96.804. 2. Šoloobiskujočih: dečkov 45.042, deklic 43.426, skupaj 88.468. Opomba: Med šoloobiskujočimi tu niso všteti oni, ki so obiskovali srednje šole in razne druge zavode. Javne meščanske šole je obiskovalo: 114 dečkov in 35 deklic, skupaj 149.

III. Število učiteljstva na javnih šolah: Na meščanskih šolah 8 moških in 1 ženska, skupaj 9. Na ljudskih šolah 435 moških in 643 ženskih, skupaj 1078. Veroučiteljev je bilo: 7 s plačo (odštetih v štatusu ljudskega učiteljstva), 2 z remuneracijo in 418 nastavljenih od cerkvene oblasti. Učiteljic za ženska ročna dela je bilo 34. Na privatnih šolah je bilo 38 moških in 121 ženskih, skupaj 159 učnih oseb. V primeri z letom 1913. je število šol naraslo za 3. Enorazrednih ljudskih šol je bilo 5 manj, kot leta 1913., več pa 2 dvorazredni, 2 štirirazredni in 3 šestrazredne. Šoloobveznih otrok je bilo leta 1914.: 141 dečkov in 303 deklice, skupaj 444 manj kot leta 1913., šoloobiskujočih pa: 340 dečkov manj in 241 deklic več kot leta 1913. Učiteljstva je bilo leta 1914.: 82 učiteljev in 30 učiteljic, skupaj 112 manj kot leta 1913. Temu so krive izredne razmere, ker je moralo mnogo učiteljev v vojake in so se mnogi razredi opustili, oziroma se je po dva ali več razredov združilo v en razred s poukom po oddelkih.

Srednješolske vesti.

Vpokojeni učitelji in ravnatelji, duhovniki, kakor tudi v praktičnih poklicih, zlasti na polju kemije, matematike in geometrije izkušeni veščaki se vabijo, da se javijo kar najhitreje glede na zaradi izrednih razmer nastalo pomanjkanje učiteljev za eventualno suplетorično uporabo za bodoče šolsko leto 1915./16. pri c. kr. deželnem šolskem svetu pismeno ali ustno ter navedejo stroko, oziroma stroke, v katerih bi poučevali na kaki srednji šoli v deželi. Prizna se jim za pomožno uporabo zakonita suplentska remuneracija. Natančnejša pojasnila se zve na c. kr. deželnem šolskem svetu v Ljubljani.

C. kr. slovenska državna gimnazija v Gorici. Nekateri učenci še niso vprašali po letnih izpričevalih. Opozarjajo se ponovno, da se dobijo izpričevala v Ljubljani, Dunajska cesta 38. Prinesti je s seboj ali pa poslati kolek za 30 vin. in znamko za pošiljatev po pošti. O pričetku prihodnjega šolskega leta bodo starši pravočasno obveščeni po časopisju.

Izvestje II. državne gimnazije v Ljubljani o šolskem letu 1914./15. Ravnokar izdano izvestje II. državne gimnazije vsebuje obširen referat »Naš zavod v vojnem letu 1914./15.« iz peresa ravnatelja Štritofa in običajna pregledna šolska poročila. Število dijakov koncem šolskega leta 1914./15. je znašalo na tem zavodu 319, nekoliko manj kakor lansko leto (390). Po mater. so bili skoraj vsi Slovenci (313), 4 Hrvati, 2 Čeha. Na zavodu je bilo nameščenih 26 profesorjev in suplentov, ki pa niso vsi poučevali. Sedem profesorjev se je nahajalo n. pr. deloma že celo leto v vojaški službi. Tudi izmed dijakov jih je odšlo lepo število na bojišča — 34, in trije med njimi (petošolec Ivan Šteh ter maturanta Viktor Lavrenčak in Karel Petavs) so že umrli junaške smrti za domovino. — Zavod se je med letom z veliko vnemo vdeleževal raznih patriotičnih akcij. — O začetku novega šolskega leta ravnateljstvo ne more ničesar natančnejšega naznaniti.

Izpiti zrelosti za kandidatinje c. kr. ženskega izobraževališča v Gorici. Deželni šolski svet goriško-gradiščanski je z odlokom z dne 10. pret. m. odredil, da se bodo izpiti zrelosti vršili v drugi polovici meseca septembra t. l. Ako zaradi vojnih dogodkov to ne bi bilo mogoče v Gorici, se določi kako drugo mesto na Primorskem. — Vadniškim učencem in učenkam kakor tudi gojenkam prvih treh letnikov se pošljejo izpričevala v prvi polovici prihodnjega meseca. V to svrho naj pošljejo ravnateljstvu v Krškem s 35 h frankirane kuverte s svojim točnim naslovom; učiteljske kandidatinje naj priložijo še kolek 30 h.

Osebne vesti. Profesor na drugi državni gimnaziji v Ljubljani dr. Ivan Lokar je premeščen na višjo realko v Idriji, profesor na višji realki v Idriji dr. Matej Potočnik je prideljen za šolsko leto 1915/16 v službovanje državni gimnaziji v Kranju. — V deveti činovni razred je pomaknjen učitelj na državni obrtni šoli v Ljubljani Josip Tratnik.

Ljubljanske srednje šole. Med poklicanimi faktorji se vrše pogajanja o možnosti otvoritve ljubljanskih srednjih šol. To vprašanje dosedaj še ni rešeno. Verjetno je, da bo realka pričela vsaj v višjih razredih pravočasno s poukom, ali pa tudi gimnazije in učiteljišče, je še dvomljivo.

Odprava nekaterih gimnazij v Bosni in Hercegovini. Svoječasna vest, da v Bosni in Hercegovini znižajo število gimnazij, se sedaj potrjuje; ostali bosta le dve gimnaziji: v Sarajevu in Mostaru.

Policijski stražnik napravil gimnazijsko zrelostno izkušnjo. Dunajski policijski stražnik Kohl se je privatno pripravljal, da napravi gimnazijsko zrelostno izkušnjo. Zadnje mesece je preživel na bojišču kot ognjičar. Sedaj je dobil kratek dopust. Došel je na Dunaj in napravil z izvrstnim uspehom gimnazijsko zrelostno izkušnjo.

Kranjske vesti.

—r— **Iz ljudskošolske službe.** Ker je odšel v vojno službo nadučitelj Fran Štular iz Vavtevasi, vodi šolo tam interimistično učiteljica Marija Smolikova. — Začasno vodstvo ljudske šole v Podbrezju je poverjeno učiteljici Antoniji Štamcarjevi, ker je pozvan pod orožje nadučitelj Anton Lovše. — Učiteljski kandidatinji Irmi Groharjevi je dovoljena brezplačna šolska praksa na ljudski šoli v Zagorju. — Učiteljica Albertina Vajdičeva je imenovana za začasno voditeljico ljudske šole v Hrušici, ker je nadučitelj Ivan Lokar premeščen v Horjul. Nadučitelj Ivan Golob z Rake je odšel k vojakom. Šolo tam vodi učiteljica Terezija Peršičeva. Učitelj Fran Zalar je odšel v vojno, zato je imenovana za suplentinjo na enorazrednici pri Sv. Trojici, kjer je služboval izprašana učiteljska kandidatinja Josipina Korbarjeva.

—r— **Patriotično nabiranje kovin v vojne svrhe.** Mestni magistrat v Ljubljani je prejel od c. in kr. vojnega ministrstva sledeči dopis: Zbiralnice patriotičnega nabiranja kovin v vojne svrhe so predložile poročila o kovinskih zbirkah, ki jih je izročila mestna občina ljubljanska. C. in kr. vojno ministrstvo (oddelek za nabiranje kovin) potrjuje torej, da je sprejelo z dopisom št. 8889 označenih petero pošiljatev ter jemlje vsebino predloženega poročila z zanimanjem na znanje. Mestnemu magistratu, prebivalcem mesta Ljubljane, **zlasti šolskim uradom, učiteljem in šolarjem** se izreka najtoplejša zahvala in posebno priznanje za požrtvovalno zanimanje, ki so ga pokazale ob nabiranju kovin. V Ljubljani doseženi uspeh se mora označiti kot prav izredno razveseljiv, ter ustrezajo doposlane dragocene kovine zbiralnemu namenu v najvišji meri. Naj bo vsem udeležencem, darovalcem in zbiralcem zavest, da so v tem važnem času pripomogli k obrambi domovine, v visoko trajno zadoščenje. — Predsednik osrednjega vodstva patriotske zbiralnice kovin v vojne svrhe: Kiss l. r., gm.

—r— **Prepoved fotografiranja na Kranjskem.** Kakor so po naredbi ministrstva za notranje stvari in justičnega ministrstva z dne 25. julija 1914, drž. zak. št. 165, prepovedane objave v časopisju o načrtu in smeri vojaških operacij naših čet, dalje o njih premikanju, moči in kraju, kjer so postavljene, ali o leži in stanju utrdb, ravno tako je v zmislu te prepovedi najstrožje prepovedano fotografiranje transportov čet in njih taborišč, dalje transportov ranjencev in utrdbenih naprav. Paziti je treba najstrožje na table, postavljene v bližini utrdb, taborišč itd., s katerimi se prepoveduje fotografiranje in približanje, in se brezpogojno pokoriti klicom in ukazom straž in žendarmerijskih patrulj.

—r— **Umrla je** dne 26. pret. m. gospa Marija Zamánova, rojena Poklajenova, soproga tovariša Franca Zamána, nadučitelja v Hrenovicah pri Postojni, v 61. letu skrbi in dela polnega življenja. Bila je vrla slovenska žena plemenitega srca, polnega ljubezni in zvestobe do svojcev. Bodi ji blag spomin! Cenjeni rodovini naše iskreno sožalje!

—r— **Vodstvo zasilne rezervne bolnice št. 2 v Ljubljani** izreka najtoplejo zahvalo zlasti tovarišicam Jerici Zemljanovi kot voditeljici bolniške kuhinje ter Mariji Mehletovi in Viti Zupančičevi. Previsoko ceni zavod njih človekoljubno delovanje, zato se jim najpresrčneje zahvaljuje za ogromno delo, ki so ga brezplačno izvrševale v korist hvaležnim ranjencem.

—r— **Izkaz daril, ki so došla od 1. do 30. junija t. l. nabiralnici daril v naturalijah na c. kr. deželno vlado v Ljubljani.** Darovali so iz Ljubljane: Mestni dekliški licej 16 srajc, 18 spodnjih hlač, 1 šal, 1 par dokolenic, 7 parov nogavic, 3 žepne robce, 1 prevleko za blazino, 1 zavoj pisemskega papirja, dalje 19 že nošenih srajc in 20 ravno takih hlač; vodstvo dekliške ljudske šole v Spodnji Šiški 19 srajc, 14 spodnjih hlač, 13 parov nogavic; žensko učiteljišče v Ljubljani 22 parov nogavic, 80 parov črevljaric, 294 žepnih robcev; vodstvo slovenske mestne dekliške ljudske šole v Ljubljani 19 parov nogavic, 22 parov črevljaric, 36 žepnih robcev; dekliška šola v Lichtenturničnem zavodu 73 parov nogavic, 5 parov črevljaric, 29 žepnih robcev, 131 brisač; vodstvo mestne nemške dekliške ljudske šole 6 parov črevljaric, 12 parov nogavic, 12 žepnih robcev, 2 blazini in 6 prevlek za blazine. — Izven Ljubljane: Šolska vodstva: Goriče pri Kranju 16 parov nogavic; Cerklje, okraj Krško, 70 parov črevljaric, 52 žepnih robcev; Predoslje pri Kranju 1 par zapestnic, 3 žepne robce; Leskovec pri Krškem 24 spodnjih hlač, 103 pare črevljaric; Žabnica pri Škofji Loki 4 spodnje hlače, 12 parov nogavic, 3 žepne robce, 2 brisači, 1 šivalno garnituro, 2 zavoja pisemskega papirja, 9 starih srajc, 100 cigaret; dekliška ljudska šola v Kamniku 187 parov črevljaric; Št. Rupert 56 parov črevljaric, 1 par črevljev; Šmartno pod Šmarno goro 2 para črevljaric, 15 parov nogavic; Sv. Trojica, okraj Kamnik, 16 parov nogavic; Velike Lašče 108 parov črevljaric, 107 žepnih robcev, 56 brisač; dekliška ljudska šola v Kočevju 18 parov nogavic; Šmartno pri Kranju 20 parov črevljaric; Spodnja Nemška Loka 16 parov črevljaric, 40 žepnih robcev, 26 brisač; ravnateljstvo deške meščanske šole v Krškem 72 srajc, 72 spodnjih hlač, 102 žepna robca; c. kr. dekliška rudarska ljudska šola v Idriji 12 srajc, 128 parov črevljaric, 120 parov žepnih robcev, 20 brisač, 2 rjuhi; Ida Posega, učiteljica, pošilja 3 velike steklenice kisle vode, 200 cigaret, 14 raznih krp, 1 brisalko in šop obvez. — Darovali so dalje iz Ljubljane: Notranja šola pri uršulinkah 10 srajc, 45 parov nogavic; uršulinska dekliška meščanska šola v Ljubljani 6 srajc, 27 parov nogavic, 12 robcev; dekliška šola v zavodu Lichtenthurn 52 parov nogavic; zasebno učiteljišče pri uršulinkah 6 srajc, 8 parov nogavic, 17 črevljaric, 24 robcev, 2 blazini in 2 prevleki za blazine; dekliški licej v Ljubljani 2 srajci, 1 opasnico, 5 spodnjih hlač, 1 snežno kapo, 1 šal, 1 par polrokavic, 4 pare zapestnikov, 3 pare dokolenic, 33 parov nogavic, 1 par ušesnikov, 96 robcev, 1 rjuho, po en zavoj vate in ovojev, 4 prevlake za blazine, 9 parov copat, 9 zavojev pisemskega papirja, 1 zavoj pisalnega papirja; nemška mestna dekliška šola v Ljubljani: 3 spodnje hlače, 18 parov nogavic, 7 črevljaric, 24 robcev, 2 zavoja vate, 1 blazino, 3 prevleke za blazine. — Zunaj Ljublajne: nemška zasebna ljudska šola v Domžalah 100 robcev; šolsko vodstvo Zagorje ob Savi 24 spodnjih hlač; nemška zasebna ljudska šola v Vevčah 30 parov nogavic; dekliška rudniška ljudska šola v Idriji 12 srajc, 1 volneno jopico in 12 robcev; učiteljica Avgusta Matanovičeva v Ljubljani 400 cigaret.

—r— **Mestni dekliški licej v Ljubljani** otvorijo dne 1. oktobra, isti dan tudi trgovski tečaj.

—r— **Oklic: Spominjajte se naših vojnih invalidov!** Našim vojnim invalidom, ki se vračajo zopet domov, nismo dolžni samo največjega spoštovanja in občudovanja, temveč moramo skrbeti tudi za njih bodočnost in storiti vse, kar je v naši moči, da se jih vpelje zopet v urejeno pridobitno življenje. Vsled tega je ministrstvo za notranje zadeve kakor po drugih kronovinah tako tudi na Kranjskem ustanovilo **»Deželno komisijo za oskrbo vračajočih se vojnih invalidov«.** Mnogoterna in obsežna je naloga te komisije: Ortopedično specialno zdravljenje; preskrba umetnih udov; šolanje nosilcev protez; zagotovitev sprejema in zdravljenje v zdraviliščih, letoviščih in domovih za bolne na pljučih, končno posredovanje dela. Sestava deželne komisije iz zastopnikov političnega deželnega oblastva, vojaške uprave, avtonomne de-

želne uprave, deželnega stolnega mesta Ljubljane, deželnega in gospenjega pomožnega društva »Rdečega križa«, zavodov za socialno zavarovanje, javnih in zasebnih korporacij, kakor tudi iz raznih drugih strokovnjakov daje najboljše jamstvo za to, da se posreči to eminentno socialno-gospodarsko podjetje. Izpeljava nalog, izročenih deželni komisiji, je pa združena z velikimi stroški. — Nameravani uspeh se more doseči le tedaj v polni meri, če se tudi tukaj postavi že tolikokrat izkazana požrtvovalnost posameznih prebivalcev dežele v službo tega plemenitega dela. Vsi plemenito misleči Kranjci se torej naprošajo, da to od deželne komisije že započeto akcijo po svojih močeh podpirajo. Vsako darilo, in naj se zdi še tako majhno, podpira delovanje deželne komisije in tvori dejanje hvaležnosti do naših hrabrih bojevnikov. Darila se sprejemajo: 1. pri ravnateljstvu pomožnih uradov c. kr. deželne vlade, 2. pri vseh c. kr. okrajnih glavarstvih in 3. pri vseh časopisih. — Predsednik deželne komisije za oskrbo vračajočih se vojnih invalidov na Kranjskem: Teodor baron Schwarz, c. kr. deželni predsednik.

—r— **Ob osemdesetletnici tovariša Janeza Sajeta** piše »Slovenski Narod«: »Osemdesetletnico svoje starosti je obhajal te dni gospod Ivan Sajé, nadučitelj v pokoju v Št. Jerneju na Dolenjskem. Jubilant je opravljal težavno učiteljsko službo celih 47 let v raznih krajih, večinoma pa v sedanjem svojem bivališču. Z izredno marljivostjo in štedljivostjo si je postavil v lepi dolenjski vasi lično hišo, svoje otroke je vzgojil skrbno, narava pa ga je obdarila z nenavadno trdnim zdravjem in s čilim duhom. Vzlic visoki starosti hodi gospod Ivan Sajé pokonci, kakor pred petdesetimi leti, s humorjem pripoveduje poslušalcem neštevilne zanimive dogodljaje, ki jih je doživel v službovanju, ali pa po mnogoštevilnih potovanjih, pred katerimi se ni strašil tudi ne v poznih letih. Mnogoštevilnim gratulantom, ki se spominjajo častitljivega starčka ob njegovi izvanredni slavnosti, se pridružujemo tudi mi, želeč mu, da naj bi učakal še mnogo let zadovoljen, zdrav in vesel! — M. P.«

—r— **Izpraševalna komisija za ljudske in meščanske šole.** Dvorni svetnik in deželni šolski nadzornik Fran Levec je odvezan funkcije ravnatelja c. kr. izpraševalne komisije za ljudske in meščanske šole; za ravnatelja te komisije je imenovan deželni šolski nadzornik dr. Janko Bezjak.

Štajerske vesti.

FRANC LICHTENWALLNER.

Došla nam je pretresljiva vest, da se je v Lipnici na Štajerskem v duševni omotici ustrelil tovariš Franc Lichtenwallner, učitelj v Leitersbergu-Krčevini pri Mariboru. — Že od lanskega leta, ko so po mariborskem okr. glavarstvu na neutemeljene obdolžitve in denunciacije zapirali Slovence, je bil tovariš Livhtenwallner živčno silno razburljiv. V poslednjem času je ta živčna bolezen dospela do viška ter je provzročila to prežalostno katastrofo; eden najsimpatičnejših, inteligentnih, značajnih štajerskih slovenskih učiteljev je padel kot žrtev hudobije!... Kdo nam nadomesti vrlega, zvestega tovariša in izbornega, neumorno delujočega slovenskega učitelja?... Rajnik je bil rojen leta 1869. v Sevnici, učiteljišče je dovršil leta 1888., definitivno je bil nameščen leta 1891. V slovenskih učiteljskih in neučiteljskih krogih je užival splošne simpatije. O ljubem, nepozabnem tovarišu upamo priobčiti daljši nekrolog. — Bodi mu lahka slovenska zemlja, ki jo je ljubil od vsega srca! Blag mu spomin!

—š— **V Wagni** pri Lipnici na Štajerskem je bil graški namestnik Clary kot hišni gospodar na obiskih. To najmlajše mesto v Avstriji upravlja namreč štajersko namestništvo. Mesto je prav moderno zgrajeno, ima svojo cerkev, šolo, električno razsvetljavo, sploh vse, kar si more begunec želeti. Poljski otroci so namestniku na čast priredili lepo veselico, pri kateri so peli, telovadili, deklamirali, predstavljali majhne prizore itd. Mesto je štelo največ 16.000 prebivalcev; sedaj jih je ostalo le še nekaj tisoč, ki se pa tudi od dne do dne bolj krčijo.

—g— **Učitelji - begunci tolminskega političkega okraja** pišejo: Zapustili smo svoje domove ter se podali v tujino, nevedoč kam. V naglici smo spravili nekaj obleke in perila, vtaknili v svoj in svojcev nahrbtnike ter bežali pred sovražnikom. Težka je bila ločitev, a še težja je bila skrb, kako bo mogoče izhajati v času neznosne draginje v tujini z borno plačo. Trpeli smo in trpimo telesno in duševno. Pred seboj vidimo črno prihodnjost. Kranjskemu deželnemu odboru se je omečilo srce; priskočil je na pomoč učiteljstvu, ne oziraje se pri tem na politiško mišljenje, s 25% doklado. Tovarišem privoščimo iz srca! Kaj pa z nami? Zima se približuje, mi brez sredstev, mi in naša deca brez zimskega perila, obleke in odeje! Ali so zakrknila srca našemu okrajnemu šolskemu svetu in našemu deželnemu odboru? Ne verjamemo, zato pa kličemo pred obupom: Pomagajte nam!

—š— **Draginjske doklade za štajersko učiteljstvo.** Deželni odbor štajerski je dovolil učiteljstvu skupno 300.000 kron draginjske doklade, ki jo bo izplačal naenkrat v celem znesku in razdeli tako: Oženjeni učitelji, ki niso pri vojakih, dobe 120 K; oženjeni, ki so pri vojakih, 200 K; neoženjeni, ki niso pri vojakih, 50 K; učiteljice dobe 50 K; suplentinje 50 K; učiteljice ročnih del 40 K; učitelji v pokoju (oženjeni) 100 K; učitelji v pokoju (neoženjeni) 50 K; vdove, ki imajo pod 800 kron pokojnine, 50 K, vdove, ki imajo pokojnino pod 700 K, dobe toliko, da dosežejo pokojnino 700 K. — Varčnemu gospodarstvu štajerskega deželnega odbora se je posrečilo prihraniti to malo, a vendar jako potrebno podporo za učiteljstvo.

—š— **Iz Slivnice pri Mariboru** nam poročajo: Občinski odbor je imenoval povodom 40letnice učiteljevanja slivniškega nadučitelja tovariša Karla Pestevška za častnega občana. Čestitamo!

—š— **Ureditev nemško - slovenskih odnošajev na Štajerskem.** Mariborska »Straža« ve povedati, da se bavijo ugledni nemško-nacionalni krogi v Gradcu z mislijo, kako za stalno urediti narodnopolitiške odnošaje na Štajerskem.

—š— **Padel na bojnem polju.** Iz Ptuja poročajo: Padel je na bojišču učitelj na nemški šoli na Bregu Maks Flek. Bil je doma iz Sevnice. Blag mu spomin!

—š— **Od mrtvih vstal.** V »Slovenskem Narodu« čitamo: »Od mrtvih je vstal učitelj Krotký iz Poljčan na Štajerskem. — Uradno se je javilo, da je dne 9. septembra utonil v Drini, te dni pa se je oglasil iz Proseka pri Trstu, kjer služi pri vojakih. Zakaj se Krotký svojim Poljčancem ni medtem prav nič oglasil, ne vemo«.

—š— **Mariborske šole.** V Mariboru bodo vojaki, kakor nam zazdaj poročajo, zapuštili poslopja mestnih ljudskih in meščanskih šol ter knezoškofijske bogoslovnice. — Mariborske srednje šole so še vedno oddane v vojaške namene, zato se pouk skoro gotovo ne bo začel ob normalnem času. Za osmošolce c. kr. gimnazije pa bo na vsak način preskrbljeno, da kmalu začnejo šolsko leto.

—š— **Učiteljski naraščaj na Štajerskem.** Štajerski deželni šolski svet je izdal seznam učiteljskega naraščaja na Štajerskem, iz katerega je razvidno, da je napravilo vojnega šolskega leta 1914/15 zrelostni izpit na moškem učiteljišču v Mariboru 39 gojencev, na deželnem ženskem učiteljišču v Mariboru 29 gojenk in na samostanskem učiteljišču v Mariboru 20 gojenk; na moškem učiteljišču v Gradcu je napravilo zrelostni izpit 33 gojencev in na treh ženskih učiteljiščih skupno 92 gojenk.

—š— **Tovariš Fran Voglar** iz Celja, sedaj rez. praporščak 87. pešpolka (vojna pošta št. 73), pozdravlja vse tovarišice in tovariše s poročilom, da se vrlo dobro počuti v strelskem jarku. — Naj bi se vrli tovariš in bojevnik vrnil zdrav in čil v domovino. —t.

—š— **Lehen pri Ribnici.** Mali šolarčki kaj marljivo prinašajo učiteljici razne milodare za naše vojake, osobito za vojaške bolnice. Skrb za vojake, ki jo imajo ti malčki, je nepopisna. Kakor mravlje prilezejo dan za dnevom s kakim milodarom do šole, eden prinese gobe, ki jih je med potjo nabral, drugi črnice, tretji zopet nese pod pazduho velik šopek kakega zdravilnega zelca — vse za vojake, kar mali šolarček učiteljici še posebno poudarja. Rekli bodo lahko, da so tudi oni kot še mali sodržavljani naše lepe Avstrije sodelovali do zmage in se žrtvovali za svojo milo domovino. Kot odrasli se bodo kaj radi spomnili na mlada leta, pa bodo tudi tembolj znali ljubiti in ceniti svojo domovino. Tako so nabrali, posušili in seveda tudi že odposlali v skupni teži 10 in pol kilograma raznih zdravilnih zelišč, kakor arniko, rman, bezeg, pelin, slez, kamilce, lipovo cvetje, črnice, pa tudi suhe gobe. Pred kratkim pa so odposlali sočivja za kako vojaško bolnico na okrajni šolski svet v Maribor v teži 18 in pol kilograma, in sicer tikve, kumare, novi krompir, novi čebul in česnik, stročni fižol in velik jerbas poln lepe solate. Ko so bile dozorele črnice, so namesto domače naloge nabrali čez nedeljo črnic, iz katerih se je pripravljal sok. Sedaj se že pripravljajo za nabiranje bezgovih jagod, iz katerih se bo napravil tudi sok.

Goriške vesti.

—g— **Učiteljem in učiteljicam goriškega okraja** naznanja Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani, da se je ta informirala glede nakazila učiteljskih plač na pristojnem mestu, kjer se ji je zagotovilo, da se bodo vse plače za nadaljne mesece nakazale in izplačale v kratkem času.

—g— **Poziv duhovnikom, učiteljem in učiteljicam ročnih del in vrtnaricam!** Pomožni odbor za begunce z juga (Dunaj, IV., Favoritenstraße 5) želi po svojih močeh podpirati vladno akcijo za organiziranje dušnega pastirstva in šolskega pouka v begunskih naselbinah in koncentracijskih taborih. Zato pozivlja vse duhovnike, učitelje in učiteljice ročnih del in šolske vrtnarice, ki se nahajajo med begunci z juga in bi bili pripravljeni prevzeti med njimi dušno pastirstvo, oziroma šolski pouk, da to naznanijo gori navedenemu pomočnemu odboru.

—g— **Posredovalnica za goriške begunce v Novem mestu,** podružnica ljubljanske posredovalnice, ki obsega občine Novo mesto, Šmihel-Stopiče, Prečno in Št. Peter, ima namen podpirati pribežnike iz vojnega ozemlja goriškega, ki so se naselili v omenjenih občinah, in tako nekoliko razbremeniti ljubljansko posredovalnico. Odbor se obrača s prošnjo na županstva, hranilnice in posojilnice, župne urade in na vsakega imovitejšega posameznika, naj priskočijo na pomoč trpinom, ki so morali zapustiti svoja domovja. Odbor, ki uraduje v hiši svetnikove gospe Staričeve (prej Illovskega hiša nasproti Begmannovi lekarni na Glavnem trgu), sprejema in razdeljuje došle podpore, skrbi, da ostane v imenovanih občinah tudi za begunce dovolj živil, posreduje za službe in ima stanovanja v evidenci (zato naj se vsi, ki hočejo kako službo sprejeti ali oddati in ki imajo stanovanja, obrnejo z natančnimi podatki na odbor). Občine so naprošene, da dopošljejo posredovalnici natančen seznamek beguncev na naslov: Posredovalnica za goriške begunce v Novem mestu št. 100.

—g— **Neodrešeni učitelji.** Iz Gorice poročajo: V imenu krajnega šolskega sveta je pozval vladni komisar pobegle učitelje Maksa Bonomi, Ivana Tomasini, Hermana Treleani in Severina Galas, da pridejo v predsedstveno pisarno krajnega šolskega sveta dne 24. pret. m. k vršeči se disciplinarni obravnavi, v nasprotnem slučaju se jih pa takoj odpusti. Seveda pozvanih ni bilo, za to so iz službe odpuščeni.

—g— **Oglasil se je!** Razglašeno je bilo, da je učitelj Alojzij Brovničar iz Tolmina, sin davčnega eksekutorja, mrtev. Zdaj se je pa oglasil z dopisnico, da je ujetnik v Finalmarina v Genovi.

—g— **Tovariša: Vinko Bandelj,** nadučitelj v Šmartnem pri Brdih, in **Anton Zorzut,** nadučitelj v Medani, so Italijani, ker sta vplivna moža, prav po lepi italijanski navadi, pobasali, ter ju odvedli v ujetništvo. Oba se nahajata v Cremoni. —t.

—g— **Učitelj na meščanski šoli v Gorici,** Enriko Faini, se pozivlja potom javnega razglasa na mestnem uradu, da se predstavi 9. septembra t. l. mestnemu šolskemu svetu, sicer da bo takoj odpuščen iz službe. Značilno za Primorsko, da vsi uradi izdajajo take razglase, ki pa ponajveč, oziroma vedno ostanejo brez uspeha, ker so iskanci v takih krajih, kamor ne prodrejo avstrijski razglasi.

—g— **Šole na Goriškem** so otvorili 1. septembra. Učitelji, ki so bili odsotni z Goriškega, so prišli na svoja mesta povsod sploh, kjer je mogoče, tako na Tolminskem, v goriški okolici, tako na Krasu. Šole so se otvorile redno, in vršil se bo ljudskošolski pouk za fronto nemoteno dalje, ker pač ni nikake nevarnosti, da bi se pomaknil Cadorna kam bolj noter v goriško deželo.

—g— **V italijanskem ujetništvu** se nahaja v družbi več uradnikov in duhovnikov tovariš Vinko Bandelj, nadučitelj v Št. Martinu v Brdih na Goriškem. Piše, da se jim godi razmeroma dobro. Naslov: V. Bandelj, R. Comando Deposito Fanteria 65, Cremona (Lombardia), Italia.

—g— **Vprašanje.** V »Slovenskem Narodu« čitamo: Pred časom je bilo uradno razglašeno, da učitelji goriškega političkega okraja dobe v kratkem svoje plače — do danes ni še nič; že dva meseca! Kdaj bo kaj?«

Tržaške vesti.

RAZPIS SLUŽB.

Na tukajšnjih okoličanskih slovenskih ljudskih šolah se odda eno ali več mest učiteljic in eventualno tudi podučiteljic.

Za učiteljice je določena plača letnih 1700 K z največ šestimi kvinkveniji, izmed katerih znašajo prvi trije po 255 K, zadnji trije pa po 340 K; stanarina znaša za predmestje Katinare in Opčine letnih 510 K ter se po izplačilu prve kvinkvenijske doklade zviša na 595 K, po izplačilu druge kvinkvenijske doklade na 680 kron in po izplačilu tretje kvinkvenijske doklade na 765 K; stanarina za druge okoličanske šole znaša v začetku letnih 425 K, po I. kvinkveniju 510 K, po II. kvinkveniju 595 K in po III. kvinkveniju 680 K.

Priboljški, ki jih je sklenil občinski svet v seji dne 28. in 29. julija 1910 in ki so zapopadeni v gori omenjenih plačah in stanarinah, se za sedaj ne vštejejo za pokojnino.

Remuneracija za podučiteljice z usposobljenostnim izpitom znaša letnih 1190 kron, remuneracija za podučiteljice brez usposobljenostnega izpita pa letnih 850 K.

Prošnje za službo, opremljene s kvalifikacijskim izpričevalom, (ki se more dobiti pri šolskih vodstvih ali pri mestnem magistratu), s krstnim listom, z izpričevalom, izdanem po kakem uradnem zdravniku, o zdravi in krepki telesni konstituciji, zlasti pa o zdravih očeh, z zrelostnim izpričevalom in izpričevalom usposobljenosti za splošne ljudske šole in v poučevanju slovenskega jezika, z domovnico in vsemi izpričevali o dosedanjih službah, se imajo vložiti pri tukajšnjem mestnem magistratu do 18. septembra t. l.

Prošnje onih prosilcev, ki se nahajajo v kaki javni službi, morajo biti vložene pri tukajšnjem mestnem magistratu po predpostavljenih jim okrajnih šolskih oblastih.

Trst, 23. avgusta 1915.

Mestni magistrat.

—t— **Slovenska trgovska šola v Trstu** s pravico javnosti (ulica Stadion 21) se otvori redno tudi letos, in sicer 15. t. m.

—t— **Ker se v počitniškem tečaju slovenskega oddelka rojanske šole** izvršujejo dela za ranjence, kakor: blazine, krpe za noge, obveze in platnene niti za rane, je slavno občinstvo naprošeno, da po možnosti prispeva s prinašanjem rabljenega čistega platnenega in drugega perila. Izrezki volnenega, bombažastega in svilenega blaga se pa uporabijo za napolnjevanje blazin. Sprejema se vsak dan (izvzemši nedelje) od 8. do 10. dopoldne v šoli.

—t— **Poklonitev tržaškega slovenstva Nj. Veličanstvu.** Povodom cesarjevega rojstnega dne se je pri ces. namestniku v Trstu oglasila deputacija tržaških Slovencev, ki je zastopala 55 društev in denarnih zavodov iz mesta in okolice. V imenu deputacije je govoril dr. Josip Wilfan, poudarjajoč slovensko zvestobo in željo po zagotovitvi gospodarskega in duševnega napredka v neoviranem naravnem razvoju v plemenitem, mirnem tekmovanju s sodeželani druge narodnosti. Ces. namestnik je nemški odgovoril, zaključil je pa svoj odgovor slovenski: »Tudi slovensko prebivalstvo Trsta, ki se je — hvala njegovi vztrajni delavnosti in neutrudljivi organizaciji — povzpelo do važnega činitelja v javnem in gospodarskem razvoju mesta, ljudstvo, katerega sinovi se sedaj z junaško hrabrostjo bore za čast in bodočnost Avstrije, v okviru trdno zvezane države, pod modro, očetovsko skrbjo našega premilostnega gospoda in cesarja, deležno onih dobrot, ki jih bo uživala naša preljuba domovina po zmagoslavno dovršeni vojni. V tem smislu Vas pozdravljam še enkrat, gospoda moja, ter se Vam zahvaljujem za izražene dokaze Vašega patriotizma!« — Gospod namestnik se je nato pogovarjal s posameznimi člani odposlanstva o razmerah v društvih, ki so jih zastopali, in o splošnih željah in potrebah slovenskega prebivalstva ter se končno poslovil od poslanstva z zagotovilom, da bo po svojih najboljših močeh upošteval in pospeševal upravičene želje tržaškega Slovenstva, posebno kar se tiče gospodarskih potreb in pa mladinske vzgoje in oskrbe.

—t— **V korist občinskim učiteljicam** je odpravil cesarski komisar odredbe, zapopadene v sklepu občinskega sveta z dne 5. novembra 1879, št. 25.877, točki 1. in 4., po kateri smejo ženskemu učnemu